

VUOSTTAŠVEAHKKI

EPILEPSIADOHPHALLAMII

Juohkehaš sáhttá veahkehit epilepsiai
dohppehallan olbmo

Epilepsialihttu

VUOSTTAŠVEAHKKI

EPILEPSIADOHPPEHALLAMII

Epilepsiadohppehallan lea dávdamearka, mii dárpmehuhtá olbmo.

Dan dagahit vuoigŋašiid elektriikalaš doaimmaid hehttehusat. Dohppehallamat sáhttet leat máŋgaláganat ja daidda váikkuhit gokko ja man viiddis hehttehus vuoigŋašiin lea. Dábálamos lea, ahte olmmoš jámálga ja krámpe dahje ahte olmmoš šaddá guovtti ilmmi gaskkii.

Dábálaččat dohppehallan bistá moadde minuhta ja manná meattá iešalddes. Jus dohppehallan bistigoahá guhkit dahje olmmoš dohppehallá nu máŋgii, ahte ii gearrga sealgat, de son lea heakkaváralaš dilis. Dalle galgá ringet heahtenummirii 112.

*Muhtin epilepsiabuohccit
dollet epilepsiadovddáldaga
ovdamearka dihte gieđas*

epilepsia

JUS OLMMOŠ JÁMÁLGA JA KRÁMPE

Dohppehallan olmmoš manná galmmasin, ravgá ja stiivu. Muhtu dahje njuovčča sáhttá gáskkasit ja njálbmi vardit dan geažil. Stiivuma maŋŋá olmmoš álgá krámpet. Vuoignan orustaddá ja njálmis sáhttá golgat soktaluvvan čolga. Krámpema maŋŋá olmmoš sáhttá orrut dego livččii oadđimin ja su sáhttá boktit.

1

Biso ráfálažžan. Juohkehaš sáhttá veahkehit epilepsiai dohppehallan olbmo. Vuosttasveahkki várás ii dárbbas leat ámmátolmmoš.

2

Ále geahččal doalahaddat olbmo lihkestagaid, muhtu fuolat, ahte son ii nordda iežas oaivvi (guoddá oaivvi vuollái) dahje muđuid skáđe iežas. Krámpen bistá dábálaččat dušše 1–2 minuhta.

3

Ále cokka njálbmái maidige, dat hehte vuoignama.

4

Jorgal olbmo gilgga ala dalán go krámpen váidu. Dáinnalágiin sihkkarastát, ahte vuoignanas johtá ja son ii boakčán.

5

Sihkkaraste, ahte olmmoš vuoigná, ovdamearkka dihte nu, ahte dovddat áibmorávnnji iežat liikki vuostá.

6

Riŋge hehtenummirii, jus epileptalaš olbmo krámpen bistá badjel vihtta minuhta dahje jus son krámpegoahtá ovdal go lea sealgan ovddit dohppehallamis. Jus it dieđe, ahte leago olbmos epilepsia, de riŋge dalán hehtenummirii 112, go leat addán vuosttasveahki.

7

Sihkkaraste, ahte olmmoš ii leat lápmašuvvan ja ahte son lea oalát gozuid alde, nu ahte bastá vástidit gažaldagaide ja diehtá gosa son lea mannamin. Riŋge hehtenummirii, jus olmmoš vuoigná hejot dahje jus son ii morit dahje jus son lea lápmen iežas.

JUS OLMMOŠ ŠADDÁ GUOVTTE ILMMI GASKKII

Muhtimin epileptalaš olmmoš gártá guovtte ilmmi gaskkii. Son sáhttá leat jorbodan, iige ádde gos lea. Son sáhttá geardduhit juoga mekánalaš doaimma, omd. váccildit duohkut deikke, ruvvet gieđaid, gavvit biktasiid dahje stoavkkuhit. Son ii ádde mii dáhpáhuvvá, iige máhte vástidit gažaldagaide áššálaččat.

1

Biso dohppehallan olbmo lahkosis ja jus dárbu, de rávve su nu, ahte son ii lábme iežas. Dohppehallan bistá dábálaččat dušše moadde minuhta.

2

Ále eastat olbmo lihcadeami, danin go son oalle sihkkarit bidjá vuostá.

3

Divtte dohppehallama váidut. Jus olmmoš ii sealgga viđa minuhtas, riŋge hehtenummirii.

4

Sihkkaraste, ahte olmmoš lea oalát čielgan, nu ahte bastá vástidit gažaldagaide ja diehtá gosa son lea mannamin.

**Riŋge hehtenummirii, jus olmmoš
lápme iežas dohppehallamis.**

**Jus it dieđe mo doaibmat,
riŋge hehtenummirii**

112

DÁLKASAT VUOSTTASVEAHKKIN

Stuorámus oassi (>90 %) epileptalaš dohppehallamiin mannet badjel iešalddis 1–4 minuhtas. Daid várás ii dárbbáš sierra doaimmaid dahje dálkkodeami. Epilepsia dikšot guhkesáigásaš dálkasiiguin main figget eastadit dohppehallamiid, muhto muhtimin olmmoš soaitá dárbbášit sierra dálkasiid vuosttasveahkin.

Jus olbmos lávejit epilepsiadohppehallamat ádjánit badjel vihtta minuhta dahje son dohppehallá nu dávjá maŋŋálagaid ahte ii geargga sealgat, de dalle vuosttasveahkin sáhttet geavahuvvot diazepambahtačoalledálkkas dahje midazolam-golggus njálbmái. Doavttir mearrida dálkasa ja soai ovttas sesteriin rávveba dálkasa geavaheami oapmahaččaide. Dáid dálkasiid addá álo muhtin eará olmmoš, dego bearašlahtut, mánáidgárddi dahje boarrásiidsiiddaid divššárat dahje skuvllaid bargit. Son, guhte addá dálkasa, ferte diehtit mo dan galgá dahkat ja makkár dilis buohcci dohppehallan ii mana badjel almmá dálkasa haga. Jus dohppehallan ii mana badjel oba dálkasiin, de dalle galgá riŋget hehtenummirii ja olmmoš ferte beassat buohccevissui dikšui.

Dáid vuosttasveahkin oaivvilduvvon dálkasiid eai goassige mearrit sihkkarvuoda dihte, jus buohccis eai leat dohppehallamat ja jus eará dikšun lea ordnegis. Jus olmmoš dohppehallá fáhkkestaga, de dalle lea buoremus galledit doaktára ja muddet fástadálkkodeami. Olbmo, guhte dálkkodeamis fuolakeahtá dohppehallá, sáhttá dábálaččat dikšut ruovttus doaktára rávvagiid mielde.

Go krámpen váidu,
galmmasin mannan
olbmo galgá jorgalit gilgga
ala, amas son boakčánit
golgosiidda. Gilgga alde
vealládettiin varra,
vuovssanasat ja šliivi
golget olggos, eaige
hehte vuoignama.

IEŽAN EPILEPSIADOHPPEHALLAN

Namma _____

Čujuhus _____

Mii dáhpáhuvvá, jus dohppehalan epilepsiai?

Makkár veahki dárbbášan, jus dohppehalan?

Geasa galgá almmuhit, jus dohppehalan? _____

tel. _____

Mu doavttir: _____

tel. _____

Mu epilepsiadáلكasat:

Makkár dálkasiid lean liigehearki:

Sullii 56 000 suomelačča buhcet epilepsiain, mánát sis leat sullii 5000. Guhkesáigásaš dálkodeami dárbbášit 36 000 ja vearrás epilepsia lea sullii 9000 olbmos.

Epilepsiai sáhttá buohccát goas fal, muhto dábálaččat hui nuorran dahje boarisin. Jahkásaččat 3000 olbmo álget borrat epilepsiadálkasiid ja sis vuollel 15-jahkásaččat leat 800.

Epilepsia lea guhkesáigge dávda, man dávjá ferte dikšut miehtá eallima.

Malmin kauppatie 26, 00700 Helsinki

 09 350 8230

 epilepsialiitto@epilepsia.fi

www.epilepsia.fi
facebook.com/villiavirtaa